

ZAKOŃCZENIE

Przeprowadzone na stanowisku 14–15 w Witowie, pow. Łęczyca, badania z ramienia Fundacji Badań Archeologicznych Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego w Łodzi przyniosły odkrycie reliktyw kulturowych obejmujących okres od epoki kamienia po czasy nowożytność.

Epokę kamienia i epokę brązu identyfikują tylko epizody osadnicze związane ze społecznościami kultury pucharów lejkowatych, kultury ceramiki sznurowej oraz kultury trzcinieckiej rozpoznane w oparciu o inwentarze krzemienne i ceramiczne.

Z epoką brązu i wczesną epoką żelaza łączyć należy materiały ceramiczne reprezentujące kulturę łużycką i łużycko-pomorski cykl kulturowy. Osadnictwo społeczności wymienionych kultur zlokalizowane musiało być poza badanym obszarem, ponieważ nie przypisano mu żadnego z odkrytych obiektów.

Głównym odkryciem przeprowadzonych badań jest kompleks osadowy nosicieli kultury jastorfskiej oraz przedstawicieli kultury przeworskiej. Nurt jastorfski w ujęciu stylistyki naczyń ceramicznych ujmować można w ciągu faz LT B2-LT C1 po przełom faz LT C1/LT C2, odpowiednio od schyłku fazy Jastorf c oraz w ciągu fazy Ripdorf. Interesujące jest przy tym, że przeżywał się on jeszcze w ciągu trwania kultury przeworskiej, na co wskazuje obecność ceramiki jastorfskiej w przeworskich zespołach grobowych (fazy A2-A2/A3, rzadko A3) z pobliskiego cmentarzyska w Witowie, stan. 8. Z kolei dominujące w osadzie w Witowie, stan. 14–15, osadnictwo przeworskie widzieć należy w ciągu fazy A1 (młodszy odcinek/ schyłek fazy A1) i głównie fazy A2, po przełom faz A2/A3 młodszego okresu przedrzymskiego, bądź odpowiednio w ciągu faz LT C2 – LT D2 po przełom faz LT D1/D2.

Ważnym osiągnięciem badawczym jest uzyskanie datowania absolutnego założenia najstarszych urządzeń gospodarczych (studni) i produkcyjnych (roszarni) obejmującego przedział drugiej połowy III w. p.n.e. – pierwszej połowy II w. p.n.e. Określa ono jastorfską fazę osadniczą (obiekty 777, 590, 494?) oraz wczesną przeworską fazę osadniczą (obiekty 494, 490, 960, 733).

Charakter odkrytych obiektów określa odkrytą przestrzeń głównie jako rozległą produkcyjną część osady. W jej obrębie funkcjonowały liczne piece wapiennicze i liczne roszarnie (moczydła) poświadczające prowadzoną tu na dużą skalę produkcję wapienniczą i działalność włókienniczą. Zdeponowana w porzuconych studniach i roszarniach ceramika naczyniowa poświadcza użytkowanie niektórych obiektów już w fazie jastorfskiej, a innych we wczesnej fazie przeworskiej funkcjonowania osady.

Zidentyfikowane w Witowie, stan. 14–15, materiały kultury jastorfskiej i kultury przeworskiej dowodzą po raz kolejny, że obszar dorzecza Bzury stanowił jedną z ważnych stref kontaktowych tych dwóch formacji kulturowych w fazach LT C1 – LT C2. Pojawienie się i rozwój kultury przeworskiej w ciągu fazy A1 (najpóźniej w końcu fazy A1) wynikało z faktu rozpraszania się kultury jastorfskiej i konsekwentnego rozpowszechniania się wzorców przeworskich. W szerszym ujęciu przestrzennym, odkrycia kultury jastorfskiej na Niżu Polskim wskazują, że proces osadniczy tej formacji był wprawdzie bardzo dynamiczny, ale zarazem krótkotrwały i charakteryzujący się sporym rozproszaniem.

Młodszy odcinek chronologiczny określa osadnictwo średniowieczne obejmujące okres od końca XII w. po pierwszą połowę XIV w. Manifestuje się ono reliktywami obiektów głównie o charakterze gospodarczym. Jednymi z ważniejszych odkryć są dwie studnie, w tym jedna z dobrze zachowaną cembrowiną.

Wspomniany okres osadniczy potwierdzają to nie tylko dokonane odkrycia archeologiczne, ale także zebrane źródła pisane.

Odnotowane osadnictwo późnośredniowieczne nie miało charakteru trwałego, ale już od czasów nowożytnych do współczesnych obszar był intensywnie eksploatowany.

Zebrane źródła pisane potwierdzają średniowieczną metrykę wsi Witów, a najstarsze z nich odnosi się do aktu sprzedaży z 1257 r. Wieś pozostawała głównie w rękach prywatnych właścicieli. Załedwie na krótko w 2 poł. XIII w. stanowiła własność biskupa włocławskiego. W końcu XVIII wieku należała do rodziny Błociszewskich herbu Ostoja.